

Methods. *The use of systematic and source analyses, synthesis and special historical methods made it possible to analyze some aspects in the process of the formation of a repressive and punitive system of the People's Commissariat for Internal Affairs in Kyiv region on the eve of mass terror of 1937–1938.*

Results. *It has been established that in order to improve the structure of the NKVD administration in 1936 inter-district operative groups were created, especially in Kyiv region 8 groups with the centres in Uman, Bila Tserkva, Cherkasy, Kyiv, Malyn, Zolotonosha, Zvenyhorodka and Skvyra were created. Inter-district operative groups carried out an operative-agent and investigative work throughout the whole controlled territory. The head of operative group was equated with the position of a regional department head of the NKVD. Operative groups conducted their work independently of district or special departments. The main task of inter-district operative groups was to ensure state security in the established territory and combat «counter-revolutionary formations, espionage and sabotage». An operative group carried out the given tasks solely on the basis of creating a network of highly qualified agents and was engaged only in intelligence work and investigation.*

The work of inter-district operative group was organized on a territorial principle. The division of workers of the operative group by the objects of work was made by a regional department in each group separately, taking into account the local conditions and the peculiarities of districts served by this or that group. Cities Zhytomyr, Novohrad-Volynskiy and Korosten were serviced in all directions by the district department apparatus; Uman, Cherkasy and Bila Tserkva – by the apparatus of the NKVD. Besides, in 1936 the district departments received some reinforcements in the form of an expansion of the staff of the apparatus of the Uman, Bila Tserkva, and Cherkasy districts of the NKVD. As evidenced by archival materials, the basis was the characterization of cities in terms of the presence of “nationalist cadres”, trained by the NKVD officers beforehand.

Conclusions. *On the whole, the NKVD system reformation presupposed personnel and financial provision of inter-district operative groups. The creation of inter-district operative groups of the NKVD administration and the formation of a repressive structure in general became one of the preconditions for an era of “The Great Terror” on the territory of Ukraine.*

Key words: *the activity of the NKVD administration, repressions, inter-district operative group, district department, Kyiv region.*

Одержано редакцією 15.09.2021
Прийнято до публікації 25.10.2021

УДК 94(477):342.7:305

DOI: 10.31651/2076-5908-2021-2-58-64

ЧУБИНА Тетяна Дмитрівна,
доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри суспільних наук
Черкаського інституту пожежної
безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ
України
Orcid ID: 0000-0002-9383-3604
e-mail: chubina@ukr.net,

ФЕДОРЕНКО Яніна Анатоліївна,
доктор історичних наук, доцент,
професор кафедри суспільних наук
Черкаського інституту пожежної
безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ
України
Orcid ID: 0000-0002-5206-0705
e-mail: yanava@ukr.net

ІСТОРИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Статтю присвячено характеристиці особливостей формування та реалізації державної політики щодо гендерних питань із середини 1990-х років і до початку 20-х років XXI ст.

Аналізуючи нормативно-правові документи, прийняті за цей час, автори роблять висновок, що за двадцять п'ять років в українському політикумі відбулася відчутна трансформація поглядів на роль і місце у житті суспільства жінок – якщо у кінці ХХ ст. питання полягало у законодавчому «політичній становища жінок», то у ХХІ ст. держава законодавчо розробила механізми реального забезпечення рівних прав представників обох статей.

Ключові слова: *гендерна рівність, нормативно-правове регулювання, законодавство, міжнародне право.*

Постановка проблеми. Підписання Україною у 2014 р. Угоди про асоціацію з Європейським Союзом поставило перед нашою державою нові важливі завдання, такі як розроблення нових концептуальних підходів до формування основних засад гендерної політики, які лягли б в основу розуміння більшістю українського соціуму поняття гендерної культури, що ґрунтується на визнанні рівноправності чоловіків та жінок, і як наслідок – подоланні дискримінації між статтями у різного роду відносинах.

Досить часто більшість суспільства вважає гендерну політику частиною державної соціальної політики, особливо тоді, коли постають питання, що стосуються нарахування і виплати допомоги сім'ям із дітьми або відпуски по догляду за дитиною, або ж проблем із працевлаштуванням тощо. Однак, в той же час лише невелика кількість людей розуміє, що власне поняття гендерна рівність є досить об'ємним і стосується різноманітних галузей державної політики, мета якої наразі полягає у створенні механізмів дієвого гарантування рівноправ'я усім групам українського суспільства. А тому, подальший розвиток та вдосконалення законодавства в частині забезпечення гендерної рівності в українському суспільстві є досить важливим завданням, реалізація якого потребує узагальнення реформаторського досвіду кінця 1990-х – початку 20-х рр. ХХІ століття, що робить обрану тему актуальною й суспільно-політично значимою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Тема гендерної рівності є відносно новим вектором дослідження для наукової спільноти України, особливо істориків. Оскільки пріоритет у вивченні безперечно належить соціологам та юристам. Зокрема варто відзначити колективну роботу Г Жуковської, К Левченко, О Остапенко, О Суслової, які присвятили своє дослідження аналізу нормативно-правових документів щодо гендерної проблематики в Україні. А також роботи соціологині Т Марценюк, котра однією із перших в нашій державі розпочала ґрунтовне вивчення проблем, пов'язаних із соціологією гендеру. З огляду на вище зазначене, виникає потреба в дослідженні процесу становлення і функціонування гендерного законодавства з історичної точки зору, що і зумовило звернення авторів до даної проблеми.

Мета статті полягає у тому, щоб на основі аналізу залучених до дослідження джерел, оперуючи новітніми принципами та методами науково-історичного пізнання, дослідити механізми становлення національного законодавства в процесі формування державної політики щодо забезпечення гендерної рівності.

Виклад основного матеріалу. Процес розробки нормативно-правового регулювання гендерних відносин в Україні є досить динамічним за своїм змістом та ґрунтується на принципах права, зафіксованих в низці міжнародних документів, а саме, Загальній декларації прав людини, Конвенції Організації Об'єднаних націй про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок [1], Європейській Конвенції про захист прав людини та основних свобод, Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція), тощо.

В Україні процес, спрямований на створення законодавчого підґрунтя для забезпечення рівноправ'я між статтями, розпочався наприкінці ХХ ст./, у червні 1996 р. Тоді, під тиском громадських організацій під час створення Основного закону України, народним обранцям довелось включити статтю 24, котра гарантувала рівність прав чоловіків та жінок. У ній зазначено, що кожний громадянин – як чоловік, так і жінка – має всю повноту соціально-економічних, політичних та особистих прав і свобод [2].

У тексті Основного Закону також визначено основні гарантії забезпечення гендерних прав і свобод. Так, згідно статті 27 жінки та чоловіки мають рівні права на захист життя і здоров'я, згідно статті 49 – на охорону здоров'я та медичну допомогу, статті 43 – на працю

та її вільний вибір, статей 45-46 – на відпочинок і соціальний захист [2]. Власне Конституція України виступила ключовим гарантом гендерної політики нашої держави.

Наступним кроком до формування гендерного законодавства в Україні став Указ Президента 2001 р. «Про підвищення соціального статусу жінок в Україні» [3]. Вже сама назва зазначеного документа є свідченням роботи по створенню юридичних механізмів, спрямованих на формування й розвиток гендерної політики. Оскільки Законом вдалося закріпити перші зусилля державного керівництва до поліпшення соціального становища жінок внаслідок паритетного представництва обох статей у процесі кадрового забезпечення.

Варто зазначити, що на початку XXI ст. громадськість почала активно цікавитися гендерною проблематикою. Зокрема, з'явилася велика кількість наукових розвідок вчених-соціологів, які спробували донести до суспільства питання, пов'язані з гендерними відносинами, і як наслідок – гендерною рівністю у суспільстві [4, 6]. Вчені стверджувати про дисбаланс розвитку українського суспільства та нерівномірність представлення жінок в політичному, економічному секторах, а також у секторі безпеки. Тому й не дивно, що виникла потреба у створенні базового законодавчого акту, в якому було б закладено основи подальшої гендерної стратегії держави. Ним став, прийнятий у 2005 р., Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Його основна мета полягала у забезпеченні правових засад рівноправності представництва чоловіків та жінок у різних сферах життєдіяльності суспільства, а також зменшенні дискримінаційних проявів за ознакою статі й усуненні дисбалансу в реалізації прав і свобод між чоловіками та жінками.

Даний законодавчий акт складався із семи розділів, призначення яких полягало у гарантуванні забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Зокрема, у I Розділі «Загальні положення», вміщено визначення гендерної термінології, вказуються основні напрями державної політики щодо забезпечення рівних прав й можливостей жінок і чоловіків щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: утвердження гендерної рівності; недопущення дискримінації за ознакою статі; застосування позитивних дій; забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень (стаття 3), акцентується увага на проведенні гендерно-правової експертизи нормативно-правових актів та їх проектів (стаття 4), забороняється дискримінація за ознакою статі (стаття 6). Цікаво, що власне категорія «гендерна рівність» в Законі виходить із правого контексту і сформована під впливом тогочасного бачення громадських структур та активістів на життя жінок та чоловіків та трактується наступним чином: «Гендерна рівність – рівний правовий статус жінок і чоловіків на рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства» [5].

Другий розділ даного нормативно-правового акту присвячений механізмам забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Зокрема, визначено державні органи, установи та організації, наділені повноваженнями у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, визначено повноваження Верховної Ради України у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, законодавчо закріплено функції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо забезпечення рівності прав жінок та чоловіків, визначено повноваження Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення рівних прав і можливостей чоловіків та жінок.

Третій, четвертий, п'ятий розділи законодавчо закріплюють основні важелі для забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в громадсько-політичній, соціально-економічній, освітній сферах та в засобах масової інформації.

Шостий розділ Закону містить норми щодо відповідальності за насильство, вчинене за гендерною ознакою. Варто відзначити той факт, що вперше в нормативно українських законодавчих актах з'явився такий термін як «сексуальні домагання» (статті 22, 23). Крім того, у статті 24 зазначається, що «Відповідальність за порушення законодавства про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», особи, винні в порушенні вимог законодавства про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, несуть цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність згідно із законом [5].

Для підтримки і забезпечення виконання Закону на державному рівні було прийнято низку національних програм. Так, у 2006 р. Кабінет Міністрів України своєю постановою привів у дію «Державну програму з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 року». У 2012 р. найвищий орган виконавчої влади видав розпорядження «Про схвалення Концепції Державної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2016 року», а 2018 р. – постанову «Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року» [6, 21]. Дані нормативно-правові документи сприяли удосконаленню механізмів забезпечення гендерної рівності та наблизили нашу державу до європейських стандартів.

Окремо варто виділити прийнятий у 2012 р. Закон України «Про засади запобігання та протидію дискримінації в Україні», що став ще однією нормативною сходинкою в процесі формування законодавчої бази, що регулювала процес гендерної рівності. Слід зазначити, що власне проблема, пов'язана із дискримінацією та її протидією, довгий час залишалась поза увагою як законотворців, так і власне державних органів. Зокрема, не існувало окремого закону, який би регулював дану проблему, не велося офіційної статистики, навіть не було створено спеціального державного органу, який опікувався б цією проблемою. А тому прийняття даного законодавчого акту – рішучий крок вперед до вирішення даних питань. Метою Закону визначено організацію на державному рівні правових засад щодо запобігання та протидії дискримінації задля забезпечення рівних можливостей реалізації прав і свобод людини та громадянина [7]. Він складається із чотирьох розділів, котрі регулюють механізм забезпечення запобігання та протидії дискримінації та вказують, яку відповідальність буде нести суб'єкти (суб'єкти в разі порушення законодавства про запобігання та протидію дискримінації).

Варто зазначити, що запровадження принципу недискримінації, встановлення заборони дискримінації з одночасним визначенням дій, які не вважаються дискримінацією; визначення суб'єктів, наділених повноваженнями щодо запобігання та протидії дискримінації, наділення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини повноваженнями щодо запобігання та протидії дискримінації; запровадження антидискримінаційної експертизи, в тому числі, обов'язкової для проектів законів України, актів Президента України, інших нормативно-правових актів, що розробляються Кабінетом Міністрів України, міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади стали основними кроками для досягнення поставлених у Законі цілей. Зокрема, Закон встановлює наступний перелік ознак, за якими заборонена дискримінація: раса, колір шкіри, політичні переконання, релігійні та інші переконання, стать, вік, інвалідність, етнічне походження, соціальне походження, громадянство, сімейний стан, майновий стан, місце проживання, мова або інші ознаки [7].

Трагічні події під час Революції Гідності та в подальшому зміна ключового вектору зовнішньої політики й підписання Угоди про асоціацію із Європейським Союзом спонукали державне керівництво активізувати законодавчу роботу, спрямовану на реальне забезпечення прав людини. Як наслідок – у 2015 р. було підписано Указ Президента України про затвердження Національної стратегії прав людини, а також План дій, спрямованих на її виконання. У даних документах поставлено завдання, спрямовані на ліквідацію та упередження різноманітних дискримінаційних проявів, торгівлю людьми, забезпечення гендерної рівності та протидію гендерно зумовленого насильства.

Нормативно-правовим актом, що доповнив процес формування законодавчої бази щодо вирішення проблеми гендерної рівності, став Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», прийнятий 7 грудня 2017 р. Він встановлює організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству та визначає основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства. Законом розширено понятійно-категоріальний апарат сфери правового регулювання гендерних проблем, зокрема, введено таке поняття як «домашнє насильство» в додаток до існуючого в чинному законодавстві поняття «насильство в сім'ї» [8]. Крім

даної категорії, Закон надає трактування й іншим видам насильства: фізичному, психологічному, сексуальному, економічному тощо. Наведені визначення повністю відповідають формулюванню цих понять в Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, що є важливим для здійснення ратифікації цього міжнародно-правового документу.

Загалом Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» складається із дев'яти розділів, що визначають суб'єктів, які працюють у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, розробляють завдання щодо забезпечення запобігання домашньому насильству та відповідальність за вчинені насильницькі дії, окреслюють основні кроки щодо надання допомоги та захисту постраждалим особам та спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству, регулюють фінансове забезпечення, та несуть контроль за дотриманням законодавства у даній сфері [8]. Даний нормативно-правовий акт дістав продовження 2020 р., коли Президент України підписав Указ «Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства» [9].

Початок неоголошеної війни на Сході та постійні ризики масштабної збройної агресії з боку Російської Федерації посилили взаємодію України з Північноатлантичним альянсом та зумовили прийняття його стандартів, серед яких безперечна увага приділялася питанням, пов'язаним із проблемами гендерної рівності.

Для забезпечення регулювання питань, пов'язаних із гендерною рівністю в секторі безпеки (Збройні Сили України, Міністерство внутрішніх справ, Національна гвардія, Служба безпеки України, тощо) можна відзначити Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека», затверджений Кабінетом Міністрів України 24 лютого 2016 р. на період до 2020 р. 28 жовтня 2020 р. було затверджено другий Національний план дій на період до 2025 р.

Оскільки, що прийняття Національного плану відбулося в період проведення Операції Об'єднаних сил (ООС), особливу увагу автори приділили потребам різних груп жінок і чоловіків, дівчат і хлопців, постраждалих від конфлікту. Так, при формулюванні Національного плану дій, було враховано ряд міжнародних зобов'язань щодо дотримання прав людини, закріплених насамперед у таких документах як Пекінська декларація, Конвенція ООН про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок, Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми тощо [10].

Національний план надає характеристику основним стратегічним та оперативним цілям й визначає головні завдання, для їхнього досягнення. Його дія спрямована на забезпечення: участі жінок у прийнятті рішень, формування стійкості до безпекових викликів, постконфліктного відновлення і перехідного правосуддя, протидії насильству за ознакою статі та сексуальному насильству, пов'язаному з конфліктом, посилення інституційної спроможності виконавців Національного плану.

Після 2016 р. процес гендерної інтеграції в секторі безпеки значно прискорився. Зокрема, було проведено оцінку гендерного впливу у Збройних силах України, розроблено стратегію запобігання та протидії сексуальному насильству під час військових конфліктів, забезпечено рівні права для жінок під час проходження військової служби. В більшості державних установ, пов'язаних із сектором безпеки і не тільки, з'явилася посада радника із гендерних питань, одним із завдань якого став моніторинг ситуації щодо дотримання гендерної рівності у ввіреному йому розділі.

Крім того, починаючи з 2018 р., Уряд України, під час подальшого формування механізмів гендерної політики, почав застосовувати принцип гендерної інтеграції, коли питання пов'язані із рівними правами чоловіків і жінок включаються у різні галузеві стратегії та плани усіх галузей державного управління, що дозволило більш активно регулювати гендерні процеси.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що за двадцять п'ять років в українському політикумі відбулася відчутна трансформація поглядів на роль і місце у жінок

житті суспільства. Так, якщо у кінці ХХ ст. зусилля певних громадських організацій, котрі відстоювали право на законодавче «поліпшення становища жінок», привело до включення у Конституцію України статті 24, яка забезпечувала функціонування принципу рівноправності представників обох статей, то вже у ХХІ ст. стало відчутним реальне юридичне забезпечення рівних прав і можливостей як жінок так і чоловіків та їхнє паритетне представництво у соціальній, освітній, економічній, політичній сферах, а також у секторі безпеки.

Список використаної літератури

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
2. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
3. Про підвищення соціального статусу жінок в Україні: Указ Президента України від 25.04.2001 № 283/2001. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ips.ligazakon.net/document/U283_01
4. Марценюк Т., Агеєва В. Інша оптика: Гендерні виклики сучасності. / Т. Марценюк, В. Агеєва. – Київ: Смолоскип, 2019. – 256 с.
5. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
6. Гендерна політика в нормативно-правових документах. Частина 1. За заг.ред Левченко К.Б. / Г.Г. Жуковська, К.Б. Левченко, О.О. Остапенко, О.І. Сулова. – Київ, 2020. – 186 с.
7. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6.09.2012. № 5207-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
8. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07. 12. 2017 № 2229-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
9. Про невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, захисту прав осіб, які постраждали від такого насильства: Указ Президента України від 21. 09. 2020 р. № 398/2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/2020#Text>.
10. Національний план дій України з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113-2016-%D1%80#Text>.

References

1. United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (1979). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
2. The Constitution of Ukraine (1996). Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents>.
3. On the social ascent of women in Ukraine (2001). (Decree of the President of Ukraine). Retrieved from: http://ips.ligazakon.net/document/U283_01
4. Martsenyuk T., Ageieva V. (2019) Other optics: Gender challenges of modernity. Kyiv: Smoloskyp (in Ukr.)
5. On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men (2005). (Law of Ukraine). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
6. Zhukovska H.H., Levchenko K.B., Ostapenko O.O., Suslova O. I. (2020) Gender policy in legal documents. Part 1. Kyiv (in Ukr.)
7. On Principles of Preventing and Combating Discrimination in Ukraine (2012). (Law of Ukraine). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>
8. On Preventing and Combating Domestic Violence (2017). (Law of Ukraine). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
9. On urgent measures to prevent and combat domestic violence, gender-based violence, protection of the rights of victims of such violence (2020) (Decree of the President of Ukraine). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/2020#Text>
10. National Action Plan of Ukraine for Implementing UN Security Council Resolution 1325 «Women, peace, security» (2016). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>

CHUBINA Tatiana, Doctor of Historical Sciences, Professor, Head of the Department of Social Sciences of the Cherkasy Institute of Fire Safety named after the Heroes of Chernobyl National University of Civil Defense of Ukraine,

e-mail: chubina@ukr.net,

FEDORENKO Yanina, Doctor of Historical Sciences, Professor of the Department of Social Sciences of the Cherkasy Institute of Fire Safety named after the Heroes of Chernobyl National University of Civil Defense of Ukraine,

e-mail: yanava@ukr.net

HISTORICAL FEATURES OF FORMATION OF THE NATIONAL LEGISLATION OF UKRAINE IN THE PROCESS OF FORMING STATE POLICY OF ENSURING GENDER EQUALITY

Abstract. Introduction. *Ukraine's signing of the Association Agreement with the European Union in 2014 posed new important tasks for our country, such as the development of new conceptual approaches to the formation of basic principles of gender policy, which would form in the Ukrainian society understanding of gender culture based on recognition of equality of men and women, and consequently help to overcome discrimination between the sexes in various relationships.*

Quite often, the majority of society considers gender policy a part of state social policy, especially when it comes to social security payments to families with children or on childcare leave, or employment problems, etc. However, only few people understand that the very concept of gender equality is quite broad and applies to various areas of public policy, the purpose of which is to effectively guarantee equality to different groups of Ukrainian society. Therefore, further development and improvement of legislation in terms of ensuring gender equality in Ukrainian society is a very important task. The implementation of this task requires also a generalization of the reformist experience of the late 1990s – early third decade of the XXI century, which makes the chosen topic relevant and scientifically and socio-politically significant.

Purpose. *The purpose of the article is to explore the mechanisms of national legislation in the process of forming state policy to ensure gender equality based on the analysis of sources involved in the study, using the latest principles and methods of scientific and historical knowledge.*

Methods. *Methods of historicism, objectivism, generalized inference, as well as problem-thematic and chronological methods of scientific research are used.*

Results. *The process of developing legal regulation of gender relations in Ukraine is quite dynamic in its content and is based on the principles of the international law, committed to writing in a number of documents of the United Nations, the Council of Europe, the Organization for Security and Cooperation in Europe, etc.*

In Ukraine, the legislative process to ensure gender equality began in the late twentieth century, in 1996 with the adoption of the Constitution of Ukraine, which in Article 24 enshrined the equality of rights of men and women. Over the next 25 years, a number of legal documents were adopted, which ensured the formation of public policy. Among them there are the Laws of Ukraine «On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men», «On Principles of Preventing and Combating Discrimination in Ukraine», «On Preventing and Combating Domestic Violence», and the National Action Plan of Ukraine for Implementing UN Security Council Resolution 1325 «Women, peace, security», etc.

Conclusion. *Thus, we can conclude that twenty-five years of Ukrainian politics has shown significant transformation of views on the role and place in the life of women. Thus, if at the end of the twentieth century the efforts of certain public organizations that defended the right to legislative «improvement of women», then in the XXI century there was a real legal support for equal rights and opportunities for both women and men in various spheres of society: social, educational, economic, political, and security sectors.*

Key words: *gender equality, statutory regulation, legislation, international law.*

Одержано редакцією 23.09.2021
Прийнято до публікації 25.10.2021